

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Постмодерна політична філософія »

Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	Філософія
Заняття:	
11 чверть	
Лекції	2 години на тиждень
Практичні	1 години на тиждень
12 чверть	
Лекції	2 години на тиждень
Практичні	2 години на тиждень
Кількість кредитів ЄКТС	4 (120 годин)
Мова викладання	Українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:
<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3809>

Кафедра, що викладає	Філософії і педагогіки
----------------------	------------------------

Викладач:
Тарасова Наталія Юріївна
Кандидат філософських наук, доцент
E-mail: Tarasova.N.Yu@nmu.one

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти;
лекції та практичні заняття проводяться відповідно розкладу.

1. Анотація до курсу

«Постмодерна політична філософія» - вибіркова дисципліна навчального плану підготовки бакалаврів за освітньою програмою «Філософія», що знайомить з відомими концептуальними уявленнями й теоріями феноменів постмодерну, влади, ідеології, соціального, капіталізму, суспільства, ідентичності, глобалізму. гендеру видатних представників французького, англо-американського, німецького постмодернізму.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни: формування у студентів теоретичних засад сучасної політичної свідомості, навичок аналітичного оцінювання проявів постмодерних політичних феноменів у різних суспільствах.

Завдання курсу: сформувати компетентності критичного мислення, аналітичного оцінювання й особистої інтерпретації визначальних соціально-політичних тенденцій розвитку сучасного суспільства.

3. Дисциплінарні результати навчання

- Знати головні теорії та поняття постмодерної політичної філософії
- Здійснювати критичний аналіз специфіки політичних та соціальних феноменів постмодерного суспільства
- Використовувати знання головних концепцій постмодерної політичної філософії в прогнозуванні суспільного розвитку

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
1. Постмодерна політична філософія. Визначення сутності. Соціально-політичний контекст виникнення постмодерної політичної філософії. Визначення сутності постмодерну й постмодернізму.. Французький і американський постмодернізм. Головна проблематика. Дискурс постмодерну як незавершеного проекту модерну. Ж.-Л. Ліотар. Стан постмодерну. Знання й постмодерн. І.П. Льюїс. Головні ознаки постмодернізму. Суспільно-культурні наслідки постмодерної культури. П. Козловський про культурну самосвідомість в ситуації постмодерну.
2. Проблема влади, держави, суспільства, капіталізму в постмодерній політичній філософії. Теорія влади-знання М. Фуко Інтелектуали й влада. Каральні й надзиральні механізми влади. Д. Батлер про психіку влади. Х. Арндт про владу «між минулим і майбутнім» Апорії теорії влади Ю. Габермаса. Демократія й політична суспільність, консенсус, раціональні засади й нова правова свідомість. «Уявлювані інституції» сучасного суспільства в концепції К. Касторіадіса. П. Бурдьє про державу. Постмодернізм та споживацьке суспільство. Суспільство «спектаклю» Гі Дебора. Культурна логіка капіталізму за Ф. Джеймісоном. Марксизм і постмодернізм. Капіталізм та шизофренія в концепції Ж. Дьоза й Ф. Гваттарі.
3 Концепти ідеології, раси, нації, класу в постмодерній рефлексії Ідеології та ідеологічні апарати держави в філософії Л. Альтюссера. Демократія постмодерну. Критика марксистської теорії ідеології. Лібералізм, кінець історії й остання людина в політичній філософії Ф. Фукуяма. Ідеологія та кінець соціального в роботах Ж. Бодрійара. Е. Балібар, Е. Валлерстайн про расу, націю, клас та «двохсміслені» ідентичності. З. Бауман про текучу сучасність. Соціальне й ідеологія у філософії А. Бадью

<p>4. Нова сакральність постмодерну. Ф. Сосюр та структурна антропологія.. Міф у структурній антропології К. Леві-Стросса. Постмодерні соціально-політичні міфології. Політичні міфи й сенс “обожненої” історії в концепції Р. Арона. Міф як семіологічна система, як деполітизоване слово в роботах Р. Барта. Маніпуляції міфічною свідомістю.</p>
<p>5. Глобалізм і світ в постмодерній ситуації. Ж. Деррида: деконструкція, письмо, «глобалізація», «світ», «космополітизм». Нація і громадянство. “Розколота Європа” в соціально- політичному дискурсі Ю. Хабермаса. Глобалізм і “зіткнення цивілізацій” в соціально-політичній концепції С. Хангінгтона. Постмодерні антиглобалістські феномени.</p>
<p>6. Постмодернізм і кінець суб’єкта Проблеми самоусвідомлення й міжкультурних стосунків (“сам собі чужий”) в філософії Е. Левінаса,. Кінець субекта й відновлення субекта у М. Фуко. Проблема відчуження в політичній філософії Б. Вальделфельса. Кінець суб’єктивності. Людське “Я” як “інший”, “Я” та “інші” П. Рікьора. Від “іншого” до “зовсім іншого”. Теорія “зла” А. Бадью. Фемінізм і теорія гендеру в роботах Д. Батлер, Ю. Крістєвої.</p>
<p>7. Етика постмодернізму Етика пізнього капіталізму в філософії Д. Белла, Е. Тоффлера, П. Козловського. Нарис “духовної розбещеності” сучасної ділової економічної людини В. Зомбарта. Етика відповідальності в науково-технічну добу в філософії Г. Йонаса, К.-О. Апеля. Теорії комунікативної дії Ю. Хабермаса, Дж. Остіна, Дж. Сьорля. Етичні проблеми постмодерного еротизму. Гендерні й ЛГБТ- проблеми.</p>
<p>8. Постмодернізм і влада ідентичності Теорія “влади ідентичності” М. Кастельса. Комунікація, політика й інформаційне суспільство Ф. Уебстера, . Медіа та симуляція реальності. Симулякр і гіперреальність у філософії Ж. Бодрійяра. Постмодерні медіа-стратегії політики ідентичності. Американська ідентичність і тероризм С. Хангінгтона. Ідентичність і комеморативні політики Р. Брубейкера. Проти ідентичності Ф. Фукуями.</p>
<p>ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ</p>
<p>1. Роль знання в суспільстві постмодерну за роботою Ж.- Ф.. Ліотара « Стан постмодерну»</p>
<p>2. . Дискурс проблеми «інтелектуали й влада» за однойменною роботою М. Фуко.</p>
<p>3. Проблема ідеології в постмодерному суспільстві. Обговорення роботи Л. Альтюссера «Ідеологія й ідеологічні апарати держави».</p>
<p>4. Суспільство споживацтва й суспільство «вистави. Обговорення робіт Ф. Джеймісона, Гі Дебора, Ж. Бодрійяра</p>
<p>5. Логіка капіталізму. Капіталізм і шизофренія. Обговорення роботи « Анти-Едип» Ж. Дельоза й Ф. Гваттарі. «Культурна логіка капіталізму» Ф. Джеймісона.</p>
<p>6. Міфології постмодерну. Обговорення роботи Р. Барта «Міфології».</p>

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов’язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс 365

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного опитування та самостійної роботи складає не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
30	70	30	100

Підсумкове оцінювання (якщо студент набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань, 1 відкритого запитання. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 4 бали. Правильна відповідь на відкрите запитання оцінюється у 20 балів. Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100
--	--

6.3 Критерії оцінювання теоретичної частини (разом 30 балів).

Теоретична частина оцінюється за результатами опитування, яке містить 3 питання, кожне з яких оцінюється 10 балів

У разі використання технології дистанційної освіти усне опитування за темами контрольної роботи може проводитися усно з використанням інструментів Office 365 та Zoom.

Правильна відповідь **кожного питання** оцінюється 10 балами, а саме:

- **9-10 балів** – відповідь правильна, точна;
- **7-8 балів** – відповідь правильна, складає 80%;
- **5-6 балів** – відповідь не повна, складає 50%;
- **4-2 бали** – відповідь складає 20-40%;
- **1 бал** – відповідь неправильна повністю;
- **0 балів** – відповіді немає.

6.4 Критерії оцінювання практичної частини (разом 70 балів)

Практична робота передбачає виконання індивідуального завдання (1 завдання) та опанування тем практичних занять (6 тем). Правильна відповідь, або виконане індивідуальне завдання оцінюється максимально 10 балів за означеним вище критерієм. В індивідуальній роботі передбачено оцінювання елементів дослідницьких підходів (аналізу, синтезу, логічної аргументації, узагальнення, реферування та анотування першоджерел тощо).

Індивідуальні завдання оцінюються експертно, спираючись на компетентнісні

характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". <http://surl.li/alvis>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація) робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач зобов'язаний у такому випадку видати інше індивідуальне завдання.

7.2. Комунікативна політика

Усі письмові запитання до викладача щодо навчальної дисципліни можуть надсилатися на персональну корпоративну електронну пошту, в застосунку Teams та на вайбер викладача.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які надано викладачеві для перевірки із порушенням термінів, оцінюються нижчими балами. Перескладання відбувається із дозволу декана у разі поважної причини (наприклад, хвороба).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням, він має право опротестувати виставлену оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти відвідування занять є обов'язковим. Причиною невідвідування занять є хвороба, участь в університетських заходах, навчання за індивідуальним графіком та академічна мобільність, що задокументовано. Про причину відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача особисто або через старосту та самостійно надолужити пропущений матеріал. У разі міжнародної мобільності навчання може відбуватись в он-лайн режимі.

8. Рекомендована література

Основна

1 Тарасова Н.Ю. Культура як модератор суперечок ліберально-демократичної універсалізації та національної ідентифікації в постіндустріальному суспільстві. Вісник Львівського університету. Філософсько-політологічні студії. Випуск 20, 2018. с. 101-109

2 Волковський В.П. Ідея суспільності: політична філософія в Україні ХІХ століття. – К.: ВД "Академперіодика, 2017. – 264 с.

3 Європейська інтеграція: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / Кол. авт.; за заг. ред. проф. І. А. Грицяка та Д. І. Дзвінчука. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. — 464 с.

4 Шабанова Ю.О., Яременко І.А., Тарасова Н.Ю. Історія філософії: сучасні комунікативні вчення. Навчальний посібник. Рекомендовано Міністерством освіти й науки для студентів напряму підготовки «Гірництво» Д.:НГУ, 2012. 120 с.

5 Тарасова Н.Ю. Комеморативні засади національної ідентифікації /Актуальні проблеми філософії та соціології, 2017.- вип. 20.- с.140-143 <http://www.apfs.in.ua/v>

6 Кирилюк Ф.М. - Філософія політичної ідеології: Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2009. – 520 с.

7 Андрущенко В.П. Філософія політики: Підручник - К.: Знання України, 2003.

8 Філософія політики : Короткий енцикл. словник / Авт.-упоряд. : Андрущенко В. П. та ін. – К. : Знання України, 2002. – 670 с. Кривуля О. М. Філософія: Навчальний посібник. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 592 с

9 Єрмоленко А. М. Комунікативна практична філософія : Підручник. – К. : Лібра, 1999. – С. 325–345.

Додаткова

1. Арендт Х. Між минулим і майбутнім / Х. Арендт; пер.з англ. – К. : Дух і літера, 2002. – 321 с

2. Габермас Ю. Апорії теорії влади / Ю. Габермас. Філософський дискурс модерну // Ю. Габермас. – К. : «Четверта хвиля», 2001. – С. 261–286.

3. Дробот Р. Методологічні принципи «Аналітики влади Фуко». Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2011. Випуск 1. С. 252–258

4. Козачинська В. В.. Суб'єктивність: розмикання гетерогенних обширів (філософсько-антропологічний вимір) : монографія / В. В. Козачинська. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. – 334 с.

5. Параняк М. .Політична та культурна толерантність: критерії оцінки. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. Студії,. 2014. Випуск 4. С. 150-161

6. Поль Рікер. Сам як інший. К.: Дух і Літера, 2002. 458 с.

7..Снітько Д.Ю. Бездіяльність людини в контексті проблеми ідентичності субєкта. Антропологічні виміри філософських досліджень, 2013, вип. 3.с. 23-29.

8. Фуко М. Археологія знання / Мішель Фуко; пер. з фр. В. Шовкун. – К. : Вид-во Соломії Па-вличко Основи, 2003. – 326 с.

9. Юлія Крістева. Самі собі чужі. К.: Основи, 2004. 262 с.

10. Butler J.P. Undoing Gender. New York, 2004

